

DON JUAN V SOHO

DIVADLO ODHALENÉ NA DŘEŇ FILMU

V ostravském Divadle Petra Bezruče již podruhé v letošní sezóně přizvali mladou krev k realizaci inscenace. Po režisérském duu Skutr (Should I stay or should I go?) se zde představil čerstvý nositel Ceny Alfreda Radoka v kategorii talent roku, Jiří Havelka. A znovu jim z toho vychází, v kontextu tvorby této scény, zajímavý experiment, jemuž se v kamenných divadlech až tolik prostoru nedává. Radost musí mít především mladé publikum, které se dozajista „najde“ i ve ztvárňovaném tématu. To však nenabízí takový přesah jako to „skutrovské“. Nekladou se zásadní otázky, spíše se baví.

Marberova variace na Molièrova Dona Juana je zde pojata značně filmově a divadlo je odhaleno na dřeň. Je to pocta, či výsměch divadlu jako takovému? Je to cynický škleb, nebo snad kousavá sebeironie? Každopádně je to možné chápat jako obraz hlavního hrdiny, který před nikým nic nezakrývá. Tady se totiž před divákovými zraky také nic nezakrývá. Celé soukolí divadelní mašinérie, především však ten před mezi bytím na scéně a mimo ni, se tak stává dalším nositelem vtipných situací. Herecká, z velké části však statická akce se odehrává před modrým filmovým pozadím, je snímaná kamerou, aby celkový obraz mohl vyniknout s přidaným prostředím na několika obrazovkách. Nápa je to skvostný. Je jen škoda, že malé obrazovky znemožňují tu možnost plně si vychutnat skoro až montypythonovskou atmosféru, jež vzniká z absurdního spojení přepjatého vystupování v nepatřičném prostředí.

PATRICK MARBER: DON JUAN V SOHO

PŘEKLAD: DANA HÁBOVÁ » REŽIE: JIŘÍ HAVELKA » VÝPRAVA: MAREK CPIN »
HUDEBNÍ SPOLUPRÁCE: DOMINIK RENC

DIVADLO PETRA BEZRUČE » 28. ŘÍJNA 120 » OSTRAVA » TEL. 596 618 363 »
WWW.BEZRUCI.CZ » PREMIÉRA 28. 5. 2008

Patrik Hronek » patrik.h@atlas.cz

Autor je divadelní a hudební publicista, člen Divadla V Soukolí a Láhora/soundsystému

Sexem posedlý Don Juan v Soho má premiéru

Divadlo Petra Bezruče uvede zítra pozoruhodnou hru anglického kontroverzního dramatika a scenáristy Patricka Marbera

BŘETISLAV UHLÁŘ

Ostrava/ Divadlo Petra Bezruče uvede zítra jako svou poslední premiéru této sezony hru anglického kontroverzního dramatika Patricka Marbera Don Juan v Soho v režii hostujícího Jiřího Havelky.

Letos čtyřiačtyřicetiletý spisovatel, dramatik, scenárista, příležitostný herec a režisér Patrick Marber prožil bouřlivá mladá léta, v nichž se stal závislým na pokeru a hazardu, kdy dovedl i čtyři noci strávit nonstop v kasinu.

Ale časem se zklidnil a stal se úspěšným dramatikem, autorem divadelních her Kdo rozdává, rozhoduje, Na dotek, Muzikanti a dalších. Napsal mimo jiné filmové scénáře – Stará ulice, Zápisky o skandálu, které byly nominovány na Oscara.

V současnosti žije Patrick Marber v Londýně, před šesti lety se oženil s herečkou Debrau Gilletovou, mají tři malé děti. A prý píše výhradně v noci a přes den se věnuje také

pedagogické práci, před časem byl jmenován profesorem současného divadla na Oxfordské univerzitě. „Don Juan v Soho je Marberovo moderní zpracování Moliérovy komedie Don Juan. Hra má výborně napsané dialogy, vtipně rozehrané situace a překvapivé pointy, které do sebe skvěle zapadají.

Příběh zhýralého Juana přivádí do kulis současného Londýna. Don Juan, alias DJ, už není démonickým hrdinou, ale mužem, kterému jde víc než o svádění žen pouze primárně o ukojení sexuálních potřeb.

Sex u něj funguje jako jediná reálná jistota, jako jediné pouto se skutečným světem,“ říká dramaturgyně ostravského nastudování Ilona Smejkalová. Drsná anatomie vztahů, surový a syrový svět milostných propletenců, drama o tom, jak ničivá a zhoubná může být nekonečná prázdnota duše, to vše Marber zpracovává v Juanovi neuvěřitelně brilantně.

V české premiéře v ostrav-

ZÁBĚR ZE ZKOUŠKY hry Don Juan v Soho, která má zítra večer českou premiéru v Ostravě. Foto: Divadlo Petra Bezruče

ském Divadle Petra Bezruče se v titulní roli představí Lukáš Melník, jeho sluhu hraje Jan Vlas. V dalších posta-

vách diváci uvidí Norberta Lichého, Markétu Harokovou, Přemysla Bureše, Marcelu Čapkovou, Tomáše Krejčí-

ho, Terezu Vilišovou, Tomáše Dastlíka a Vladimíra Čapkovou, která alternuje s Táňou Malíkovou. Výprava je dílem

Marka Cpina, zvukový design obstaral Dominik Renč. Česká premiéra začíná zítra v 19 hodin.

MORAVSKOSLEZSKÝ

VYDÁNÍ PRO BRUNTÁL, FRÝDEK-MÍSTEK, KARVINOU, NOVÝ JIČÍN, OPAVU A OSTRAVU

PÁTEK 23. KVĚTNA 2008

PREMIÉRA Don Juan v Soho u Bezručů

Kontroverzní zpracování Moliéra

Ostrava (mao) - Moderní verze známé Moliérovy hry Don Juan nabídne dnes v 19 hodin divákům Divadlo Petra Bezruče v Ostravě.

Příběh motivovaný klasickým dramatem přivádí zhýralého hrdinu do kulís současného Londýna. Don Juan, alis DJ hraje hrdinu,

kterému nejde o svádění žen, ale o ukojení svých fyzických potřeb.

Hru zpracovanou dramatikem Patrikem Marberem přeložila Dana Hábová.

(Viz **Don Juan...** str. C5)

FOTO: MAFA - ALEXANDR SATINSKÝ

Ostrava
Deset lidí spáchalo sebevraždu,
další zachraňovali policisté

Strana C4

Don Juan v Soho měl českou premiéru

Ostravské Divadlo Petra Bezruče uvedlo jako první v České republice inscenaci hry anglického dramatika Patricka Marbera

LADISLAV VRCHOVSKÝ

Ostrava/ Ostravské Divadlo Petra Bezruče uvedlo jako první v České republice inscenaci hry Patricka Marbera *Don Juan v Soho*.

Text přeložila Dana Hábová, výpravu vytvořil Marek Cpin, zvukový design je z dílny Dominika Renče, režisérem inscenace je Jiří Havelka.

Děj inscenace se odehrává v televizním studiu.

Uprostřed jeviště je modrými panely ohraničený prostor, ve kterém probíhá natáčení situací z Juanova příběhu, po stranách je očím diváka otevřený prostor šaten, maskérny, technického pracoviště, všude jsou velké monitory, z nichž některé promítají děj v záběru v jiném barevném rozlišení.

Jednotliví herci postupně vstupují „na scénu“ a do rolí, odehrávají své situace, vystupují ze záběru a čekají na svůj další obraz. Inscenace je pro diváka zpočátku poněkud nepřehledná.

Pozornost je roztržena proměnami obrazů na monitorech, jedním postav, které jsou „mimo záběr“, a přesto cosi dělají, divák chvílemi ztratí nit a přeslechne řeč hlavních představitelů.

Postupně se divácký zážitek zúží na ocenění některých dialogů, monologů či výšek z děje, zapůsobí provokativnost některých scén, jistá klipovitost, která je jako inscenační prvek sice terčem kritiky způsobu života, však nakonec ovládne inscenaci jako celek a stane se jejím handicapem.

I samotný princip vstupování a vystupování do prostoru a času hlavních situací je nakonec opuštěn.

DON JUAN V SOHO, hru Patrika Marbera, uvedlo Divadlo Petra Bezruče v české premiéře. Foto: Divadlo Petra Bezruče

Marberův *Don Juan* je ještě egoističtější, než jeho literární a divadelní předchůdci.

Vnímá svět skrze svůj penis, všichni okolo jsou pro něj jen méně či více použitelní k ukončení chvilky. Emoce a city jsou mu naprosto cizí.

Vztah k rodičům či hodnotový žebříček daný tradicí nebo výchovou vůbec neexistuje, otec se sice objeví, ovšem jen jako nežádoucí návštěv-

ník, o matce nepadne ani slovo. Lukáš Melník hraje tuto hlavní postavu plasticky, ne jen černobíle, nijak nedemotivuje Juanovu nelidskost a daří se mu vykreslit muže vnitřně silně handicapovaného, muže zbaveného sociální inteligence, a to docela přesně.

Jeho kumpána a sluhu Stana hraje Jan Vlas.

Opírá se zdařile o komický

potenciál postavy. Další výraznou roli dostal Norbert Lichý. Jeho Luis, bohatý hrabě a otec Juana, je přesným zobrazením katastrofálního rodičovského neúspěchu.

Všechny ostatní postavy jsou napsány více či méně jako epizodní a všichni jejich představitelé plní zadané úkoly vcelku zdařile.

Snad ještě Markéta Haroko-

vá v roli Elviry má dostatečný prostor k vytvoření charakterní postavy, její „kazatelský“ monolog podepřený tóny varhan patří k nejsilnějším okamžikům inscenace.

Režisér Jiří Havelka jde vstříc většinovému divákovi Divadla Petra Bezruče.

I když při některých vulgárních replikách a sexuálních scénách (inscenovaných ovšem s patřičným vkusem i

humorem) útlocitnější či prudernější duše v publiku asi trpí, celek je zcela jistě, zejména mladšími diváky, uvítán.

Mezi posledními větami hry, po smrti Juana, zazní slova o tom, že svět bude bez něho, respektive bez vlastností a charakterových rysů, které reprezentuje, lepší.

V tom lze hledat jakési poselství, memento inscenace.

DON JUAN V SOHO

DIVADLO ODHALENÉ NA DŘEŇ FILMU

V ostravském Divadle Petra Bezruče již podruhé v letošní sezóně přizvali mladou krev k realizaci inscenace. Po režisérském duu Skutr (Should I stay or should I go?) se zde představil čerstvý nositel Ceny Alfreda Radoka v kategorii talent roku, Jiří Havelka. A znovu jim z toho vychází, v kontextu tvorby této scény, zajímavý experiment, jemuž se v kamenných divadlech až tolik prostoru nedává. Radost musí mít především mladé publikum, které se dozajista „najde“ i ve ztvárňovaném tématu. To však nenabízí takový přesah jako to „skutrovské“. Nekladou se zásadní otázky, spíše se baví.

Marberova variace na Molièrova Dona Juana je zde pojata značně filmově a divadlo je odhaleno na dřeň. Je to pocta, či výsměch divadlu jako takovému? Je to cynický škleb, nebo snad kousavá sebeironie? Každopádně je to možné chápat jako obraz hlavního hrdiny, který před nikým nic nezakrývá. Tady se totiž před divákovými zraky také nic nezakrývá. Celé soukolí divadelní mašinérie, především však ten předěl mezi bytím na scéně a mimo ni, se tak stává dalším nositelem vtipných situací. Herecká, z velké části však statická akce se odehrává před modrým filmovým pozadím, je snímána kamerou, aby celkový obraz mohl vyniknout s přidaným prostředím na několika obrazovkách. Nápad je to skvostný. Je jen škoda, že malé obrazovky znemožňují tu možnost plně si vychutnat skoro až montypythonovskou atmosféru, jež vzniká z absurdního spojení přepjatého vystupování v nepatřičném prostředí.

PATRICK MARBER

Don Juan v Soho

Postava Dona Juana svádí i moderní autory k vlastním variacím. U Marbera se z Juana stal Dj v módní londýnské čtvrti a ze svedené Elvíry pracovnice OSN. Marber umí svižně napsat dialogy a vtipně scény pointovat. Režisér Havelka si s jeho humorem dobře porozuměl.

Divadlo Petra Bezruče Ostrava. Režie J. Havelka, hrají L. Melník, J. Vlas, N. Lichý, P. Bureš a další. Délka 100 min.

Zběsilé svádění na život a na smrt

Britský dramatik Patrick Marber již na českých jevištích zdomácněl. Divadly prolétla jeho hra Na dotek, českou premiéru má za sebou Howard Katz. Dva roky po světové premiéře se v Divadle Petra Bezruče v Ostravě objevila i Marberova moderní adaptace Molièra **Don Juan v Soho**. Adaptace klasických látek přitom tvoří jednu z podstatných linií Marberova psaní – Juanovi předcházelo strinbergovské drama Po slečně Julii.

Herci přicházejí na scénu a posedávají nebo se líčí u zrcadla v improvizované šatně. Jeviště je odhalené, přímo naproti divákům svítí zvukařská kabina. Z viditelného zákulisí nastupují aktéři na scénu a hrají svůj part. Pozorují se navzájem. Převlékají si kostýmy. Sleduje je u toho kamera, která částečně přenáší dění na scéně na televizní obrazovky. Občas přes scénu projde zmatený lukostřelec v historickém kostýmu; jako by se vynořoval z dějin londýnské čtvrti Soho, ale na svůj výstup přišel příliš brzy. V pozadí je stále cítit přítomnost neviditelného režiséra; zároveň se ale zdá, že všechno na scéně je skutečně jen vnější kulisa. Ani kamera či televize nehrají v inscenaci zásadnější roli a nepracuje se s nimi nijak důsledně. Navozují sice atmosféru současnosti, veskutečnosti

jsou ale tím podstatným výhradně jednající postavy.

Marberův Don Juan DJ (hraje Lukáš Melnik), zámožný cynik a svůdce, se nejvíc ze všeho podobá příslušníkovi zlaté mládeže závislému na sexu, případně drogách – nešokuje však, pouze baví. Svět vidí přes sex, je totálně egoistický, přetvařuje se jen když jde o peníze nebo o ženu (v případě nouze i muže), dobývání je pro něj adrenalinový sport. Jeho sluha Stan je v podání Jana Vlase patolízal, který se občas na sexuálních eskapádách svého pána rád přiživí a jako koníčka si vede sofistikovanou databázi svedených žen. Zároveň ale bez mrknutí oka příležitostně zrazuje nebo si neodpustí jízlivý komentář stranou do kamery.

Svedená a opuštěná Elvira Markéty Harokové se nad troskami manželství nijak nehrouť, spíš s vášní blahořečí svůdci, že jí pomohl objevit rozkoš a sex. Přesto jsou to nakonec její irští bratři (Přemysl Bureš a Tomáš Dastlík), kteří v rámci pomsty ze cti Juana v Soho zabíjejí – před obživlou sochou krále Karla II. Svůdcův otec Louis v podání Norberta Lichého je muž s přirozenou autoritou, jenž má daleko k neupřímnému moralizování, přiznává vlastní zálety, zároveň ale ctí míru a požaduje

smysl pro zodpovědnost. Marber brnká také na napnutou islámskou strunu, když svůdce nutí muslimského bezdomovce (Tomáš Dastlík) urazit Alláha, aby dostal drahé hodinky. Přesto, že to neudělá, DJ mu je dá – to je snad jediný záblesk jakési svůdcovy dobroty.

Režisér Jiří Havelka v některých scénách balancuje na hraně parodie, jinde zase přichází se scénami (na oko)

vážnými. Mění se tak i herecké prostředky – herci své postavy kroutí až do typů a někdy i skoro nad míru (parazit Stan), jinde naopak přecházejí k civilnímu projevu. V paměti tak zůstává jak exaltovaná a zároveň vtipná scéna orálního sexu na chodbě nemocnice, tak předstírané svůdcovo zmouření před otcem. Právě civilnější, neokázalé scény dodávají inscenaci

Norbert Lichý (Otec), Tereza Vilišová (Prostitutka), Lukáš Melnik (DJ) a Marcela Čapková (Další prostitutka)
Snímek TOMÁŠ RUTA

Don Juan navštíví Soho

Kontroverzní verzi klasického Moliérova textu nabídne Divadlo Petra Bezruče

Ostrava - Zámožný cynik a svůdce Don Juan žije v Londýně ve čtvrti Soho. Právě opustil ušlechtilou humanitární pracovníci Elviru a její chrzení bratři mu přísahají krutou pomstu. Takto začíná moderní verze známé Moliérovy hry v podání současné hvězdy světového dramatu Patricka Marbera. Divadlo Petra Bezruče jí uvede v premiéře dnes večer v 19 hodin.

„Text Patrika Marbera je výjimečný tím, že v sobě nese tradici při plném vědomí toho, že žijeme v roce 2008. Takové zpřítomnění je jediná práce divadla, aby dnes vůbec někdo zajímalo,“ míní hostující režisér inscenace Jiří Havelka. Jako mladý svůdce má za sebou řadu úspěchů. Působí jako dramatik, herec, spoluakladatel a moderátor televize ČT. Je čerstvým nositelem Ceny Alfréda Radoka v kategorii Talent roku.

Vystudoval režii na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU v ateliéru Jana Schmida. Výrazně na sebe upozornil už během studií, když pro školní scénu DISK připravil svou vlastní autorkou adaptaci knihy Adolfa Branalla Pan Nula o průkopníku české kinematografie Janu Kříženeckém. V současnosti je kmenovým režisérem pražského Studia Ypsilon. Inscenuje převážně autorské hry vznikající kolektivně během zkoušek.

Don Juan v Soho měl premiéru v divadle Donmar Warehouse před pouhými dvěma roky. „Výborně nasazené dialogy, vtipně rozehrané situace a překvapivé pointy, které do sebe skvěle zapadají. Tak by mohl být krátký, výstižný slogan k této hře. Příběh, formálně i tematicky in-

ZKOUŠKA. Herci Divadla Petra Bezruče zkoušejí hru, která je kontroverzní verzí Moliérova textu.

FOTO: MAFA - A. SATINSKÝ

spirovaný klasickým Moliérovým dramatem, ovšem zhýralého hrdinu Juana přivádí do současných kulis současného Londýna,“ uvádí dramaturgyně inscenace Ilona Smejkalová. Zásadní je proměna Moliérových postav, protože Don Juan, alias DJ, už není tím démonickým hrdinou, ale temným mužem, jemuž víc než o svádění žen jde o ukojení primárních fyzických potřeb. „Sex u něj totiž funguje jako jediná reálná jistota, jako jediná hmatatelná věc, které se ještě DJ může chytit, jako jediné pouto se skutečným světem...“ dodává Smejkalová.

Juan a ostatní Marberovy texty ovšem nejsou jen popisem erotic-kých hrátek, slovních obscenností i podob sexů. Sex v nich může být docela dobře i prostředkem chladnokrevné manipulace, manipulace, která aktérům přináší místo vášně jen nepřekonatelné odcizení. „Drsná anatomie vztahů, surový i syrový svět milostných propletenců, drama o tom, jak ničivá a zhoubná může být nekonečná prázdnota duše, to vše Marber zpracovává v Juanovi neuvěřitelně brilantně,“ přiznává dramaturgyně.

„Je to temný a zároveň vtipný. Protože je to o tom, čeho je dnes moc a co schází. Protože Juan dokáže prožívat jen právě probíhající okamžik,“ zdůvodňuje svou volbu režisér Jiří Havelka. Podle jehož slov je na postavě soudobého Juana nejzajímavější nekompromisní nutnost žít po svém.

Hra bude uvedena v překladu Dany Hábové. V hlavních rolích vystoupí Lukáš Melník a Jan Vlas.

Premiéra začne v 19.00 hodin.

MARTIN JIROUŠEK

Šokující tvář Dona Juana

OSTRAVA (hon) – Moderní a šokující verzi jedné z nejznámějších Molièrových her uvede v páteční české premiéře v 19 hodin ostravské Divadlo Petra Bezruče. Pod názvem Don Juan v Soho se skrývá inscenace zatím posledního díla britského dramatika Patricka Marbera.

Jinou a známější Marberovu hru s názvem Na dotek, která byla i zfilmovaná, mohli v minulých letech posoudit diváci ostravské Arény a také Slezského divadla v Opavě. „Kromě Velké Británie se hra Don Juan v Soho zatím ještě nikde nehrála,“ tvrdí o posledním titulu sezóny dramaturgyně divadla Ilona Smejkalová.

Děj Molièrova Dona Juana je v Marberově podání posunutý do žhavé současnosti. Odehrává se ve známé londýnské čtvrti Soho.

Novou hru v Ostravě nastudoval mladý režisér Jiří Havelka.

V hlavní roli se představí Lukáš Melník, jeho sluhu si zahraje Jan Vlas. V dalších rolích se objeví Norbert Lichý, Přemysl Bureš, Markéta Haroková, Tereza Vilišová, Marcela Čapková a další.

DIVADLO PETRA BEZRUČE

Don Juan v Soho – tisková zpráva

Patrick Marber
DON JUAN V SOHO

Překlad: Dana Hábová
Režie: Jiří Havelka
Výprava: Marek Cpin
Dramaturgie: Ilona Smejkalová
Zvukový design: Dominik Renč

V hlavních rolích: Lukáš Melník a Jan Vlas
Dále hrají: Norbert Lichý, Markéta Haroková, Přemysl Bureš, Marcela Čapková, Tomáš Krejčí, Tereza Vilišová, Tomáš Dastlík a Vladimíra Čapková nebo Táňa Malíková

Česká premiéra: 23. května 2008 v Divadle Petra Bezruče

Romantický cynik Patrick Marber

„Těžko se mi vysvětluje, o čem‘ mé hry jsou. Sám to vlastně nevím. Mně se jeví ‚rozmazané‘, a je na režisérovi a hercích, aby je zaostřili. Nezajímá mě dospět k závěrům či předložit tezi. Pro mne je hra rozhovor, který vedu sám se sebou. Při inscenování se ze hry stane rozhovor s diváky – i když hodně jednostranný.“ /P. Marber, 2001/

Slova jako úniková cesta

Spisovatel, dramatik, scenárista, příležitostný herec a režisér Patrick Marber se narodil v Londýně 19. září 1964. Jako syn úspěšného finančního poradce vyrůstal v zámožné středostavovské židovské rodině v Richmondu. Díky tomu také získal vzdělání na nejlepších anglických vzdělávacích ústavech.

V dětství byl malý Patrick hodně zakřiknutý a slova vnímal jen jako únikovou cestu. Už coby teenager si ale vypěstoval hlubokou náklonnost k divadlu. Jeho největší pubertální touhou bylo jít sám do National Theatre, sedět ve foyer a psát si poznámky na okraj Camuse nebo Bukowského. V Oxfordu, kde posléze studoval anglickou literaturu, se svoji plachost pokusil překonat tvorbou – připojil se k univerzitním kabaretům a začal psát drobné divadelní skeče.

„Naučil jsem se hospodařit s jazykem. Jako autor komedií musíte volit slova velmi bedlivě, musíte se dostat k pointě, jak nejrychleji to jde. Učí vás to disciplíně. Rychle poznáte, kdy je správné slovo na správném místě, aby provokovalo odpověď ostatních postav. Jazyk musí být absolutně přesný. Jedno slovo na nesprávném místě, a vtip nefunguje.“ /P. Marber, 2001/

Z kasina do rozhlasu a z gamblera bavičem

Záhy poté, co Marber oslavil dvacáté narozeniny, se stal závislým na pokeru a hazardu. V té době prý hrál i tři či čtyři noci v týdnu, někdy dokonce dvacet čtyři hodin bez přestávky. Dnes říká, že s přehledem může z paměti vyjmenovat všechna kasina v Soho, kde „... jsem přišel o více peněz, než bych chtěl jen pomyslet.“ Dokázal prohrát během jedné noci dokonce i deset tisíc liber. Vstoupil do organizace Anonymní gambleři, ale drama jako léčivou terapii nakonec shledal efektivnějším.

Po studiu začínal nejprve jako sólový komik. Časem se ovšem prosadil také coby autor a interpret skečů v populárních rozhlasových a televizních pořadech.

„Psaní je pro mě hrozně těžká práce. Píšu pomalu, mám spoustu verzí, je to frustrující a jsem velmi rád, když hru dokončím.“ /P. Marber, 2001/

Jak je dobré vycházet se svým ředitelem

Svoji první divadelní hru o hráčích pokeru, **Dealer's choice** („Kdo rozdává, rozhoduje“), napsal roku 1995 na objednávku divadla Royal National Theatre. Jako dramatikovi mu prý pomohl jeden fakt – vždycky vycházel dobře se svými řediteli. V roce 1995 mu dokonce umělecký ředitel londýnského Národního divadla, zcela mimořádně, dovolil, aby se stal prvním debutujícím dramatikem, který zrežuruje svou vlastní hru.

Příběh je situován do prostředí restaurace a částečně inspirován autorovou osobní zkušeností s vlastní gamblerskou závislostí. Hra získala „Cenu novin Evening Standard“ („Evening Standard Award“) pro rok 1995 v kategorii „Nejlepší komedie“. V témže roce byla inscenace, úspěšná u publika i kritiky, převedena do West Endu a vzápětí uvedena po celém světě – v New Yorku, Los Angeles, Chicagu, Melbourne, Berlíně, Vídni a Curychu.

Mě zajímá právě ten druh divadla a filmu, který je o skutečném životě. Myslím si, že jsem dost konvenční autor, nesnažím se šokovat, ale psát pravdivě, jak jen to jde. Takže se necítím od života nijak odtržený. Dokonce se mi zdá, že jsem jako spisovatel víc jeho součástí. Svět psaní, filmu a divadla a tak zvaný reálný svět vůbec nevidím jako dva odcizené světy.“ /P. Marber, 2001/

Blízko, téměř na dotek

Mezinárodním hitem se však stala o dva roky později jeho druhá hra **Closer** („Na dotek“). Měla premiéru v Royal National Theatre v květnu 1997, režírována opět samotným Marberem, a i tento text získal cenu „Evening Standard Award“, stejně jako „Divadelní cenu Kruhu kritiků“ („Critics' Circle Theatre Awards“) a Cenu Laurence Oliviera („Laurence Olivier Awards“) pro „Nejlepší novou hru“. V březnu 1998 byla převedena do West Endu. Do dnešní doby byla uvedena ve více než stovce měst ve více než 30 různých jazycích na celém světě. Česká premiéra byla uvedena v září 2001 v Divadle Rokoko, posléze byl tento text premiérován i v ND Brno, ve Slezském divadle v Opavě, v ostravské Komorní scéně Aréna a v Divadle Na jezerce. V roce 2004 ji zfilmoval režisér M. Nichols s hvězdným obsazením – Jude Law, Clive Owen, Natalie Portman a Julia Roberts.

„Lidé potřebují milostné příběhy. Potřebují věrné milostné příběhy, spíše než jen mejdlo a doják. To je právě ten propastný rozdíl mezi hrou Closer a hollywoodskými love stories.“ /P. Marber, 2004/

Varování před ztrátou duše

V „**Howardu Katzovi**“ („Howard Katz“), své následující hře, Marber prezentuje velmi odlišné téma: problémy showbyznysového agenta prožívajícího ničivou krizi středního věku, muže, který v padesáti opustí ženu a děti a vyhodí svůj život do vzduchu, aby našel svoji duši. Marber řekl, že Katze napsal proto, aby sám sebe varoval. Toto dílo bylo poprvé hráno v roce 2001, opět v Royal National Theatre (česká premiéra proběhla v roce 2002 v Divadle na Vinohradech, za titulní roli získal Martin Stropnický Cenu Thálie.).

V roce 2004 napsal Marber krátkou hru „**Muzikanti**“ („The Musicians“), určenou pro divadelní festival mládeže (britský orchestr klasické hudby přijede do Moskvy, seznámí se s mladým uklízečem, musí „hrát“ bez nástrojů, které muzikantům zabavili na letišti...). Tato hra byla uvedena v rámci programu „Shell Connections“ Národního divadla v roce 2004, přičemž k prvnímu předvedení došlo v „Sydney Opera House“.

„No – já nikdy nevím, jak moc ze sebe herci vydávají a jak moc čerpají ze své osobní zkušenosti, a nerad bych po tom pátral.“ /P. Marber, 2008/

Adaptace, scénáře, role...

Vedle toho se Marber věnuje i adaptacím klasických látek. V dramatu „**Po slečně Julii**“ („After Miss Julie“), volná adaptace Strindbergovy hry „Slečna Julie“, přemístil děj hry do Británie v roce 1945, do času vítězství Labouristické strany ve všeobecných parlamentních volbách, se Slečnou Julií jakožto dcerou labouristického bosse. Jevištní verze textu, režírovaná Michaelem Grandagem, byla poprvé uvedena v roce 2003 v londýnském divadle „Donmar Warehouse“. Marber byl rovněž spoluautorem scénáře k filmu „**Ústav**“ („Asylum“, 2005), režírovanému Davidem Mackenziem, a napsal scénář k filmu Zoe Hellerové „**Zápisky o skandálu**“ („Notes on a Scandal“, 2006), což mu vyneslo nominaci na „Cenu Akademie“ (Oskara) v kategorii „Nejlepší adaptovaný scénář“. Kromě vlastních textů režíruje i cizí hry a hraje.

„Jsem typ, který se nenoří do třídění postav, ale který je všechny miluje – různými způsoby. Nepřemýšlím o nich v termínech dobrý nebo špatný. Přemýšlím výhradně v termínech, co by udělali, co by řekli a zdali mi to dává smysl.“ (P. Marber, 2001/

Miniaturista s pingpongovým stolem

V současnosti žije Patrick Marber v Londýně, roce 2002 se oženil s herečkou Debrou Gillettovou, mají tři malé děti. O dva roky později byl Marber jmenován profesorem současného divadla na Oxfordské univerzitě.

Píše většinou na pingpongovém stole v pronajaté kanceláři pod jejich bytem („... je to jediný stůl dostatečně velký na to, aby se daly na něj položit všechny moje papíry“). Tvoří prý výhradně v noci, ve dne pak své výtvořky pouze přepisuje a koriguje. Přiznává inspiraci Čechovem, Shakespearem, Kunderou, Nabokovem, Joycem a Beckettem. Sám sebe totiž vidí jako romantického cynika, spíše komediálního spisovatele v čechovovském smyslu než jako řemeslného dodavatele gagů. Když psal hru „Na dotek“, řekl: „Nejsem publicista ani výzkumník-analytik. Vše, co mám, jsem já sám a lidi, co znám. To je můj materiál, moje látka.“ Jako autor je k sobě velmi tvrdý. Oslavován Hollywoodem kvůli neobyčejnému úspěchu „Closer“, prožil sice svůj hvězdný okamžik, ale dosud se prý nepřestal učit řemeslu. „Delete,“ říká, „je stále mé oblíbené tlačítko.“

Filmové scénáře

Stará ulice („Old Street“, 2004) / **Na dotek** („Closer“, 2004) / **Ústav** („Asylum“, 2005) / **Zápisky o skandálu** („Notes on a Scandal“, 2006) / **Turista** („The Tourist“, 2007) / **Sobota** („Saturday“, 2008) / **Pozdě jedné noci** („Late One Night“, 2008)

Divadelní hry

Kdo rozdává, rozhoduje („Dealer's Choice“, 1995) / **Po slečně Julii** („After Miss Julie“, 1995) / **Na dotek** („Closer“, 1997) / **Howard Katz** („Howard Katz“, 2001) / **Muzikanti** („The Musicians“, 2004) / **Don Juan v Soho** („Don Juan in Soho“, 2006)

Výběr z ocenění

Evening Standard Award for Best Comedy of the Year (Dealer's Choice) / Writers' Guild Award (Best West End Play) (Dealer's Choice) / Critics' Circle Award for Best New Play (Closer) / Evening Standard Award for Best Comedy of the Year (Closer) / Laurence Olivier/BBC Award for Best New Play (Closer) / Time Out Award for Best West End Play (Closer) / New York Drama Critics' Circle Award for Best Foreign Play (Closer) / British Academy Award (Best Adapted Screenplay) (nominace, Closer) / Golden Globe Award (Best Screenplay) (nominace, Closer)

Don Juan v Soho...

Don Juan v Soho / šokující moderní verze klasické Molièrovy hry / zámožný cynik a svůdce DJ žije v Londýně / ve čtvrti Soho / právě po líbáncích opustil ušlechtilou humanitární pracovníci Elviru / její zhrzení bratři mu přísahají krutou pomstu / svým chováním DJ zneklidňuje i oddaného kumpána Stana / vrcholem jeho výstřelků je oslovení sochy krále Karla II. / ta mu však překvapivě oznámí, že pro něj přijde... / hit současné londýnské divadelní scény / zhýralý Molièrův hrdina opět v akci / Juan! / jiná doba, jiné kulisy, jiné ženy / on se ale příliš nezměnil! / po čem touží? / po absolutní svobodě / co má rád? / neustálý lov / co ho baví? / sex, prostitutky a drogy / a kde nám vlastně zůstala láska? /

Drsná anatomie vztahů

„*Don Juan v Soho*“ („Don Juan in Soho“), Marberovo moderní zpracování Molièrovy komedie „Don Juan“, měl premiéru v divadle „Donmar Warehouse“ v roce 2006, opět pod režii Michaela Grandage a s Rhysem Ifansem v hlavní roli.

Výborně napsané dialogy, vtipně rozehrané situace a překvapivé pointy, které do sebe skvěle zapadají. Tak by mohl znít krátký, výstižný slogan k této hře. Příběh, formálně i tematicky inspirovaný klasickým Molièrovým dramatem, ovšem zhýralého hrdinu Juana přivádí do současných kulis současného Londýna. Don Juan, alias DJ, už není tím démonickým hrdinou, ale temným mužem, jemuž víc než o svádění žen jde o ukojení primárních fyzických potřeb. Sex u něj totiž funguje jako jediná reálná jistota, jako jediná hmatatelná věc, které se ještě DJ může chytit, jako jediné pouto se skutečným světem...

Juan a ostatní Marberovy texty ovšem nejsou jen popisem erotických hrátek, slovních obscenností i podob sexů, sex v nich může být docela dobře i prostředkem chladnokrevné manipulace, manipulace, která aktérům přináší místo vášně jen nepřekonatelné odcizení. Drsná anatomie vztahů, surový i syrový svět milostných propletenců, drama o tom, jak ničivá a zlobná může být nekonečná prázdnota duše, to vše Marber zpracovává v Juanovi neuvěřitelně brilantně.

...a další frustrované Marberovy postavy

Úsporně přesné dialogy

Publicistka Victoria Corenová vzpomíná, že na ni Marber vždy působil jako uzavřený muž. Vše v něm prý bylo tak uzamčené a tiché, jeho gesta byla krátká a jasná, s žádnými zbytečnými pohyby. Novinář Anthony Holden popisuje Marberovu tvář jako „tichý pokerový obličej, často schovaný za oblak cigaretového kouře“. Stejně tak **úsporné, pokerově přesné a zbytečnosti zbavené jsou dialogy Marberových her.**

„*Přitahovala mě osamělost*“, řekl kdysi Marber o své rané kariéře sólového komika. Marberova opravdová kariéra začala sice v týmu, psaním pro rádio a televizi, jenže vábení samotou bylo příliš silné a on nakonec psaní skečů definitivně opustil.

A ačkoli Marber už v televizi nepůsobí, raná televizní či rozhlasová zkušenost prostupuje všemi jeho divadelními texty. Alespoň to tak na první pohled vypadá. **Podstata jeho her je sice vzdálena tradičním komediím, ale občasný chladný pohled, který vrhá na své rozrušené a frustrované postavy, komedii překvapivě nabízí.** Přestože se jeho hrdinové často nacházejí v bolestných situacích, mlátí kolem sebe s hroznou a neskonale směšnou vytrvalostí. Stručně řečeno, Marber není komik situační, ale mistr důvtipu a neuvěřitelně drsné ironie. Ne, že by nepsal přímé komické situace, jak dosvědčuje např. scéna internetového chatroomu ve hře „Na dotek“. Toto divadelně důvtipné virtuální setkání mezi Larrym a Danem (vystupujícím jako žena) mistrně rozvíjí tradiční komické techniky nepoznání a předstírání (či převleku).

Hon za intimitou

V jedné ze scén dramatu „Na dotek“ její hrdina Larry zoufale prosí alespoň o kousek intimity. Netrpělivý hon za intimitou a její nedostatek zaujímají pak většinu děje hry. Ačkoli jsou v „*Na dotek*“ čtyři postavy, v řadě scén je na jevišti pouze dvojice herců. Jde vlastně o hru párů, které (stejně jako v „*Po Julii*“) neváhají ukázat zdánlivou „ošklivost“ sexuálních vztahů. „*Doufal jsem, že dramatická síla hry by mohla spočívat v napětí mezi elegantní strukturou a tak trochu neuhlazenými a nevkusnými emocemi*“, říká Patrick Marber.

Marberovi hrdinové jsou až na výjimky relativně „normální“ občané – jejich sexuální život má však často rozháranou, drsnou podobu. Postavy působí podivně vykořeněné, jako by kromě nejisté kotvy sexu neměl jejich život jediný zachytný reálný bod. Není sporu, že tady je třeba hledat důvod, proč jeho efektně napsané hry nás nejen baví. To, co nás fascinuje, není cesta Marberových postav k sexuálním vztahům ani samotný sex, ani cyklus, během něhož se některé postavy setkávají, spí spolu, rozházejí se, znovu se setkávají, znovu spolu spí, znovu se rozházejí. Fascinuje nás neklid, spočívající v otázkách a odpovědích, popřeních i přiznáních, která jsou hybnou silou onoho cyklického jednání. Každý, kdo miloval a ztratil, každý, kdo zažil nevěru, nebo se mu naopak zdálo, že umře láskou, bude pak sledovat tyto hry s mrazivým lechtáním v žaludku (či lechtáním ještě trochu níž...) při rozpoznání vlastních zážitků.

Dostředivá dynamika sexu

Marberovy postavy jsou figury zřetelně formované citovou vyprahlostí i klimatem doby, vycházejí ze současné emocionality a sobeckého přístupu, a pokud se proměňují či někam posunují, je to většinou pohyb v kruhu. **Dostředivá dynamika se v Marberových hrách točí kolem sexu a opravdu vyhocených milostných vztahů – borcených, spojovaných napříč i těch obnovených.** Kam spěje individualita jedince, když každého provází hrůza z osamocení? My všichni přece máme potřebu milostné extáze či alespoň dotyku. Stejně jako Larry ve hře „Na dotek“, stejně jako DJ v „Donu Juanovi v Soho“.

Moliérův Don Juan – původní inspirace

Sganarele: „Bože, co je tohle za člověka?! Co to je za člověka?!“

Byl poprvé uveden v Theatre du Palais Royal 15. února 1665. Molière se ujal role Sganarela. Juanovské téma nebylo žádnou novinkou. Známa byla hra *Don Juan* od španělského autora Tirso de Moliny, v různých zpracováních se v té době objevovala i v jiných pařížských divadlech. Tak třeba v divadle Hotel de Bourgogne hráli od roku 1659 na toto téma tragikomedii *Kamenná hostina neboli Zločinný syn* italských herců, které vedl Scaramouche, pod stejným názvem napsal r. 1658 podobnou tragikomedii dramatik Dorimond (vyšla pak v r. 1665 s titulem *Ateista zabítý bleskem*).

Přesto Moliérův Don Juan vzbudil obrovskou pozornost. Úspěch hry potvrzoval potlesk na inkriminovaných místech, zejména pasáže o pokrytectví (připomínající úspěšného a zakazovaného Tartuffa). Moliérovy nepřátele pobuřovala především scéna s žebrákem, kterého se snaží Juan přimět, aby prokrel Boha (ta musela být spolu se závěrečnými replikami Sganarela, jimiž se dožadoval svého platu, při dalších reprízách vypuštěna). Odpor nepřátel byl silný, a tak Ludvík XIV. sám Moliérovi doporučil, aby Juana nadále neuváděl. Ten hru stáhl po patnácti reprízách z repertoáru a za jeho života se již nikdy nehrála. Thomas Corneille později text přepracoval a tato verze, oprostěná od konfliktních scén, byla uváděna až do roku 1840.

Moliérův Juan se znovu objevil až po 170 letech, a to na jevišti Comédie Française, jež od svého vzniku v r. 1680 věnovala klasikovu dílu mimořádnou pozornost. Do roku 1965 uvedla tato scéna Dona Juana pouze 135krát (zatímco např. Tartuffa 2740krát). Přesto je tato hra odborníky považována na Moliérovo vrcholné dílo.

Knižně vyšel Don Juan poprvé v roce 1682 v Paříži v Moliérových sebraných spisech. Juan se pak objevoval v dílech slavných umělců napříč stoletími i žánry: Carlo Goldoni, Matěj Kopecký, Christian Ditrich Grabbe, A. S. Puškin, Alexandre Dumas, G. B. Shaw, Edmond Rostand, Ödön von Horváth, W. A. Mozart, Charles Baudelaire a desítky dalších...

Dvě otázky pro překladatelku Danu Hábovou

Jak jste objevila „Dona Juana v Soho“ a čím Vás zaujal?

Dona Juana jsem se ujala v návaznosti na své předchozí překlady Marberových her (Howard Katz a Dealer's Choice a jedna kratší rozhlasová hra). Zaujal mě svou aktuálností – děj by se mohl odehrávat i v Ostravě, ne? Pokud jde o jazykovou stránku, Marber je velmi důkladný autor, jazyk jeho postav je promyšlený a často překvapivý, například v kontrastu až přehnané spisovnosti a vulgarismů.

Čím jsou Vám postavy „Dona Juana“ (ne)sympatické?

Juan je nesympatická obluda (ovšem znamenitá herecká příležitost), jeho činy jsou neomluvitelné, přestože v monologu o mravech dnešní doby hovoří velmi trefně. Také jeho sluha je jedním z „produktů“ současné společnosti. Líbí se mi, že Elviře autor určil povolání a poslání humanitární pracovnice. Lidé z neziskových a nevládních organizací myslím jsou kladnými hrdiny dneška.

Režisérovo slovo na závěr

Jiří Havelka (*1980)

Divadelní režisér, dramatik, herec, spoluzakladatel a moderátor televize Óčko, čerstvý nositel Ceny Alfréda Radoka v kategorii „Talent roku“. Studoval režii na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU v ateliéru Jana Schmida. Výrazně na sebe upozornil už během studií, když pro školní scénu DISK připravil svou vlastní autorskou adaptaci knihy Adolfa Branaldy „Pan Nula“ o průkopníku české kinematografie Janu Kříženeckém. Je kmenovým režisérem pražského Studia Ypsilon, hostoval také např. v Dejvickém divadle, v DISKu či brněnském Hadvadle. Inscuje převážně autorské hry vznikající kolektivně během zkoušek („1203 aneb Není mi smutno“, „Člověče, zkus to!“, „Drama v kostce“, „Černá díra“, „Indián v ohrožení“ a další). Působí i v divadle Vosto5, velký úspěch má například jejich plně improvizovaný Stand'artní kabaret.

Proč Juan / Protože je to temný a zároveň vtipný. Protože je to o tom, čeho je dnes moc a co schází. Protože Juan dokáže prožívat jen právě probíhající okamžik.

Čím mě Juan inspiruje / Nekompromisní nutností žít po svém. Hledáním autenticity.

Čím mě Juan provokuje / Tím, kolik vydrží. Všeho. Tím, za čím si stojí.

Co mě na Juanovi nejvíc baví i děsí / Upřímnost. Zvrácená a zkroucená.

Co mám společného s Juanem / Něco jo, ale on to má lehčí, protože je to jen literární postava. Ale my mu tady na jevišti vdechneme život.

Čím je podle mne tento text výjimečný / Text Patricka Marbera je výjimečný tím, že v sobě nese tradici při plném vědomí toho, že žijeme v roce 2008. Takové zpřítomnění je jediná šance divadla, aby dnes vůbec někoho zajímalo.

MORAVSKOSLEZSKÝ

deník.cz

- [Přejít na obsah](#)
- [Přejít na hlavní navigaci](#)

- [Vybrat deník](#)

Hledání v rámci portálu Deníky.cz

V Deníku

Hledat

Výzva čtenářům:

Hlasujte pro nejužitečnějšího fotbalistu Baníku

[skrýt zprávu](#)**Rubrika:** [Moravskoslezský deník](#) - [Kultura](#)

Don Juan v Soho má českou premiéru

Ostrava - Divadlo Petra Bezruče uvede v pátek jako svou poslední premiéru této sezony hru anglického kontroverzního dramatika Patricka Marbera Don Juan v Soho v režii hostujícího Jiřího Havelky.

Autor:

Břetislav Uhlář

0×video 0×audio 0×foto 0×komentářů včera 0:30

Z inscenace hry Don Juan v Soho

Autor: DPB

Letos čtyřiačtyřicetiletý spisovatel, dramatik, scenárista, příležitostný herec a režisér Patrick Marber prožil bouřlivá mladá léta, v nichž se stal závislý na pokeru a hazardu, kdy dovedl i čtyři noci strávit non stop v kasinu. Ale časem se zklidnil a stal se úspěšným dramatikem, autor divadelních her Kdo rozdává, rozhoduje, Na dotek, Muzikanti a dalších. Napsal mimo jiné filmové scénáře – Stará ulice, Zápisky o skandálu, které byli nominovány na Oscara.

V současnosti žije Patrick Marber v Londýně, před šesti lety se oženil s herečkou Debrou Gilletovou, mají tři malé děti. A prý píše výhradně v noci a přes den se věnuje také pedagogické práci, před časem byl jmenován profesorem současného divadla na Oxfordské univerzitě.

„Don Juan v Soho je Marberovo moderní zpracování Moliérovky komedie Don Juan. Hra má výborně napsané dialogy, vtipně rozehrané situace a překvapivé pointy, které do sebe skvěle zapadají. Příběh zhýralého Juana přivádí do kulis současného Londýna. Don Juan, alias DJ, už není démonickým hrdinou, ale mužem, kterému jde víc než o svádění žen pouze primárně o ukojení sexuálních potřeb. Sex u něj funguje jako jediná reálná jistota, jako jediné pouto se skutečným světem,“ říká dramaturgyně ostravského nastudování Ilona Smejkalová. Drsná anatomie vztahů, surový a syrový svět milostných propletenců, drama o tom, jak ničivá a zhoubná může být nekonečná prázdnota duše, to vše Marber zpracovává v Juanovi neuvěřitelně brilantně.

V české premiéře v ostravské Divadle Petra Bezruče se v titulní roli představí Lukáš Melník, jeho sluhu hraje Jan Vlas. V dalších postavách diváci uvidí Norberta Lichého, Markétu Harokovou, Přemysla Bureše, Marcelu Čapkovou, Tomáše Krejčího, Terezu Vilišovou, Tomáše Dastlíka a Vladimíru Čapkovou, která alternuje s Táňou Malíkovou. Výprava je dílem Marka Cpina, zvukový design je dílem Dominika Renče. Česká premiéra začíná v pátek v 19 hodin.